

รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.)
ในจังหวัดลำพูน

The Model of Wellbeing Network Enhancement of Temple Health Promotion
Volunteer Monksin Lamphun Province

ปิ่นปิ่นทร์ เหลืองพิทักษ์ Pinpinat Lueangphithak
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
MCU, Lamphun Buddhist College
pinpinat.lueangphithak@gmail.com

Haripunchai Review 26/01/2023

Haripunchai Review 20/05/2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาสภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระ อสว. ในจังหวัดลำพูน 2) พัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพและ 3) นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระ อสว. การวิจัยนี้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา วิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปฏิบัติการ โดยมีเครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเด็นเสวนาวิชาการ และการพัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่าย โดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ขั้นตอนการก่อรูปเครือข่าย 2) การจัดระบบบริหารเครือข่าย 3) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก 4) การใช้ประโยชน์เครือข่าย 5) การธำรงรักษาเครือข่าย วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระอสว. ในจังหวัดลำพูน มีการประสานงานภายในพื้นที่จากหลายหน่วยงาน มีการจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย สร้างความตระหนักในการใช้ประโยชน์ และกำหนดวิธีการเสริมสร้างเครือข่าย แต่ยังมีจุดอ่อนคือมีลักษณะงานที่ต่างคนต่างทำบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งยังขาดในส่วนของงบประมาณในการขับเคลื่อนและการรับรู้ของสังคมในการปฏิบัติงานของพระอสว.

2) การพัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอสว. โดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ขั้นตอนการก่อรูปเครือข่าย 2) การจัดระบบบริหารเครือข่าย 3) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

ในเครือข่าย 4) การใช้ประโยชน์เครือข่าย 5) การดำรงรักษาเครือข่ายการ และการประยุกต์ใช้หลักอปรินิยธรรม

3) รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอสง. มีการวางระบบเครือข่าย การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะและการให้ขวัญกำลังใจและสวัสดิการ อีกทั้งประยุกต์หลักอปรินิยธรรมมาใช้เป็นกลไกในการเสริมสร้างการทำงานให้เกิดความเข้มแข็ง

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง; เครือข่ายสุขภาวะ; พระอสาสมครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด

Abstract

The objectives of this article are 1) to study the situation of the well-being network of volunteer monks in Lamphun Province, 2) to develop a process for enhancing the health network, and 3) to present a model for enhancing the well-being network of volunteer monks. This research is a research and development model, Qualitative and operational research. The research tools are interview forms, academic discussion forms, and the development of network enhancing processes. The process are as follows: 1) Network formation process 2) Network management system arrangement 3) Roles and responsibilities of members 4) Network utilization 5) Network maintenance. The researcher analyzed the data according to the content.

The results showed that:

1) The situation of the well-being network of volunteer monks in Lamphun Province; There is coordination within the area with many agencies. The roles and responsibilities of members in the network are organized. Raise awareness of the benefits and determine the model enhancing the network. However, there are also weaknesses in the nature of work that different people perform only their own roles. There is also a lack of budget and social awareness in the performance of the well-being network of volunteer monks.

2) Development of the process of enhancing the health network of volunteer monks; The process is as follows: 1) Network formation process 2) Network management system arrangement 3) Roles and responsibilities of network members 4)

Network utilization 5) Network maintenance, and the application of Aparihaniya dhamma principle.

3) Models for enhancing the well-being network of volunteer monks; The network system is set up including the organization of roles and duties of members, potential and competency development, the encouragement and welfare. In addition, the application of the principle of Aparihaniya dhamma is used as a mechanism for enhancing the work.

Keywords: Enhancement; Wellbeing Network; Temple Health Promotion Volunteer Monks.

บทนำ

ปัจจุบันการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพพระสงฆ์ได้มีการดำเนินการตามธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 ตามมติมหาเถรสมาคม เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ ให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ โดยมีรูปธรรมสำคัญ ได้แก่ วัดส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) สนับสนุนกลไกในระดับพื้นที่ ซึ่งพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) มีบทบาทหน้าที่สื่อสารเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ เฝ้าระวังสถานการณ์ด้านสุขภาพในวัดและชุมชน ประสานงานด้านสุขภาพพระสงฆ์กับคณะสงฆ์ และหน่วยงานด้านสาธารณสุข ให้บริการสุขภาพเบื้องต้นแก่พระสงฆ์ในพื้นที่ รวมถึงให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพแก่ชุมชน และดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ตามหลักพระธรรมวินัย จังหวัดลำพูน มีพระภิกษุจำนวน 1,264 รูป สามเณรจำนวน 1,913 รูป คณะสงฆ์มีนโยบายเสริมสร้างสุขภาพอย่างเร่งด่วน มีการคัดเลือกพระอาสาสมัครประจำวัดจำนวน 62 รูป ปัจจุบันได้ขยายจำนวนพระอาสาสมัครประจำวัดมากขึ้นถึง 171 รูป (นับรวมทั้งหมดที่ผ่านการอบรม) ซึ่งมีบทบาทในส่วนของการขับเคลื่อนด้านการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพตัวเอง พึ่งพาตนเองได้ตามหลักพระธรรมวินัย และบูรณาการกับหลักการแพทย์สมัยใหม่ เพื่อช่วยป้องกันการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคอื่น ๆ ช่วยให้พระสงฆ์มีสุขภาพแข็งแรง ลดการป่วยซ้ำซ้อน พระสงฆ์สร้างเสริมสุขภาพไม่ป่วยเรื้อรังเพิ่มขึ้น ซึ่งเชื่อว่าเมื่อพระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ ได้รับความรู้และตระหนักในการดูแลสุขภาพแล้วนั้น จะเกิดการ

ส่งเสริมสนับสนุนและการสร้างวัฒนธรรมการบริโภคและการออกกำลังกายของพระสงฆ์และคณะสงฆ์ในจังหวัดลำพูน ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม พระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ขับเคลื่อนงาน สนองงานคณะสงฆ์ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่คณะสงฆ์ในจังหวัดลำพูน มีภาระหน้าที่หลักในการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ ซึ่งการขับเคลื่อนจะสามารถพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) มีศักยภาพที่จะดูแลและให้ความรู้แก่คณะสงฆ์และชุมชน มีบทบาทและมีพลังในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติสู่การปฏิบัติ และมีเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพที่เข้มแข็ง โดยประสานงานเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนมิติสุขภาพร่วมกันทุกภาคส่วน นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีของพระสงฆ์และประชาชนในจังหวัดลำพูน เนื่องจากพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนนำชุมชน ขับเคลื่อนส่งเสริมและเผยแผ่ธรรม เพื่อให้ชุมชนได้เกิดตระหนักและนำหลักพุทธธรรมสู่การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพของคนในชุมชน

การดำเนินการที่ผ่านมามีลักษณะการทำงานที่ยังไม่ได้ประสานงานกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่ดูแลสุขภาพของคนในจังหวัดลำพูนมากนัก ซึ่งองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ ที่ทำงานด้านนี้ ประกอบด้วย อสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพสต.) , โรงพยาบาลระดับอำเภอ, สาธารณสุขจังหวัด, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยอบรมประจำตำบล, เครือข่ายพระสงฆ์, โครงการหมู่บ้านศีล 5, สมัชชาสุขภาพ, สถาบันทฤษฎีชัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, สมาคมแพทย์แผนไทย ซึ่งมีบทบาทในการขับเคลื่อนสุขภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน จากนั้นพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพและนำไปสู่การนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เพื่อให้พระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) นั้นมีศักยภาพ เกิดการทำงานกันเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เกิดการประสานงาน การขับเคลื่อนสุขภาพของพระสงฆ์และสุขภาพของคนในจังหวัดลำพูนอย่างเป็นองค์รวม พัฒนาสุขภาพทุกมิติ ทั้งทางด้าน กาย จิต สังคม ปัญญา อีกทั้งประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมมาใช้เป็นกลไกในการเสริมสร้างการทำงานเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้ได้รูปแบบ

การเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน ซึ่งมีปลายทาง คือ สังคมมีสุขภาพที่ดีด้วยการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อพัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 คัดเลือกเครือข่ายพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ต้นแบบในจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 3 พื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่อำเภอบ้านธิ พื้นที่อำเภอบ้านโฮ่ง และพื้นที่อำเภอเมืองลำพูนเพื่อค้นหาเครือข่ายทางสังคมในพื้นที่ พร้อมทั้งการประสานงานการลงพื้นที่วิจัยของผู้วิจัย
 - 1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำทางการ พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) และพระเถระในจังหวัดลำพูนและผู้นำไม่เป็นทางการ อาทิ ตัวแทนองค์กรภาคีเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดลำพูน จำนวนรวม 20 รูป/คน เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของเครือข่ายทางสังคม เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย การมีส่วนร่วมในระดับเครือข่ายว่าเป็นอย่างไรบ้าง มีปัญหาอุปสรรค หรือปัจจัยในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานของเครือข่ายทางสังคมในพื้นที่ และเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหวังให้เกิดรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ที่เป็นแบบอย่างสำคัญในการขับเคลื่อนพระสงฆ์ในสังคมไทย โดยการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่เพื่อร่วมพัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพพระ

อาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน และนำมาสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วหาแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน โดยเน้นการทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน เพื่อที่จะได้ร่วมกันพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ของเครือข่ายพระ อสม. แล้วหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพโดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ขั้นตอนการก่อรูปเครือข่าย 2) การจัดระบบบริหารเครือข่าย 3) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย 4) การใช้ประโยชน์เครือข่าย 5) การดำรงรักษาเครือข่ายการ เพื่อให้เกิดกระบวนการเสริมสร้างที่เข้มแข็งและการทำงานร่วมกันของเครือข่ายฯ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดรูปแบบ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่างๆ ในการกำหนดรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน ที่นำไปสู่การพัฒนาและต้นแบบของการขับเคลื่อนพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดของพื้นที่อื่น ๆ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อที่ 1 สภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสม.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า การเกิดขึ้นของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จังหวัดลำพูน มีจุดเริ่มต้นจากการที่มีการประกาศธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติขึ้นโดยมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ซึ่งธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 2 ข้อที่ 14 ระบุว่าคณะสงฆ์พึงส่งเสริมให้มีพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพ

ประจำวัด) เพื่อกอยดูแลและเสริมสร้างสุขภาพตนเอง อุปัชฌาย์อาจารย์และสหธรรมิกที่เฝ้าต่อพระธรรมวินัย การดำเนินการพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ระหว่างปี 2561 – 2565 มีพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดจังหวัดลำพูน จำนวน 171 รูป มีเครือข่ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 80 แห่ง มีศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ จำนวน 8 แห่ง มีกองทุนสุขภาพพระสงฆ์ระดับตำบล จำนวน 61 แห่ง และศูนย์กู่ชีพโดยพระสงฆ์เป็นแกนนำ จำนวน 2 แห่ง การดำเนินงานในพื้นที่มีให้เห็นเป็นรูปธรรม มีการประสานงานขับเคลื่อนสุขภาวะภายในพื้นที่จากหลายหน่วยงาน องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน และให้คำแนะนำอนุเคราะห์งาน พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายภาคคณะสงฆ์ และภาคีเครือข่ายภาคประชาชน หน่วยงานของรัฐ เครือข่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมเติมเต็มศักยภาพ มีความตื่นตัวและตระหนักถึงบทบาทของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดว่ามีความสำคัญและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนมิติสุขภาพของคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานในพื้นที่มีให้เห็นเป็นรูปธรรม มีการประสานงานขับเคลื่อนสุขภาวะภายในพื้นที่จากหลายหน่วยงาน จากองค์กรต่างๆ โดยจะมีกำหนดเป้าหมายร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ดังนั้นทางคณะสงฆ์จังหวัดลำพูนและหน่วยงานภาคีเครือข่าย จึงได้จัดอบรม พระคิลานุปัฏฐากประจำวัด หรือพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ ให้กับพระสงฆ์ครอบคลุมทั้งจังหวัดลำพูน มีการลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในการที่จะค้นหาพระสงฆ์สามเณรอาพาธเชิงรุก ทั้งที่พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) แต่ละรูปต่างมีความพยายามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างมาก มีการสละทรัพย์ส่วนตัวเพื่อใช้ในการเดินทาง ทั้งค่ายานพาหนะ ค่าภัตตาหาร ค่าคนขับรถ ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น ซึ่งในบางครั้งต้องลงขันกันออกค่าใช้จ่าย เพื่อให้ตัวแทนได้ทำหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมประชุมหรืออบรมต่างๆ ซึ่งทั้งหมดนี้พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เนื่องจากการทำงานในส่วนนี้ แต่ด้วยจิตอาสา จึงทำให้มีความพร้อมในการทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน เกิดเครือข่ายต่างๆที่เข้ามาร่วมเติมเต็มศักยภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เมื่อเกิดการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ขึ้น มีพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด เข้ามาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสุขภาวะของพระสงฆ์ ปรากฏว่าผลการดำเนินการออกมาพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดช่วยขับเคลื่อนเรื่องนี้ได้มาก มีการลงพื้นที่ในการคัดกรองอย่างเข้มข้น

ผลการวิจัยข้อที่ 2 การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า การวางระบบเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน มีการทำข้อตกลงร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างเครือข่ายพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในอนาคต ซึ่งทุกภาคีเครือข่ายให้การตอบรับอย่างแข็งขัน ร่วมมือกัน ทำงานสอดคล้องประสานในการเติมเต็มศักยภาพให้กับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ แพทย์ พยาบาล สาธารณะสุขของกรมอนามัย ได้ถวายเป็นความรู้ด้านสุขภาพ และ การปฐมพยาบาลในเบื้องต้น พร้อมทั้งช่วยฝึกปฏิบัติการใช้งานเครื่องมือทางการแพทย์ ตลอดถึงการฝึก เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำด้านสุขภาพ และให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในระหว่างการทำงาน การเปิดโอกาสให้กับเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดจังหวัดลำพูน มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วนคือการเปิดโอกาสให้กับเครือข่ายภายใน และ 2 คือการเปิดโอกาสให้กับเครือข่ายภายนอก การเปิดโอกาสให้กับเครือข่ายภายในเป็นที่ทราบกันว่ามีอัตราการเติบโตของสมาชิกพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวันเพิ่มขึ้นทุกปี การทำงานร่วมกันกับเครือข่ายอื่นๆพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดได้เชื่อมกับเครือข่ายภายนอกกับโรงพยาบาลถึงจำนวน 80 แห่ง กับศูนย์ประสานงานระดับอำเภอจำนวน 8 แห่ง การเข้าร่วมในเวทีต่างๆในการพัฒนาสุขภาพของชุมชนคนลำพูน ไม่ว่าจะเป็นเวทีสมัชชาสุขภาพระดับจังหวัด เวทีพัฒนาต่างๆที่มีพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งเป็นไปโดยด้วยความเข้มแข็ง มีศักยภาพ เนื่องจากว่าการปฏิบัติงานของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดไม่ได้มีค่าตอบแทน เป็นการปฏิบัติงานจิตอาสาได้ค่าตอบแทนเป็นบุญกุศลและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคณะสงฆ์และสังคมคนในชุมชน การได้รับความชื่นชมจากภายในคณะสงฆ์เองและการได้รับความชื่นชมพร้อมกับปัจจัยในการเอื้อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มจากพระผู้ใหญ่และเครือข่ายในการดำเนินงานสุขภาวนั้นได้ใช้เครื่องมือสำคัญคือธรรมนูญสุขภาพจังหวัดลำพูน เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหา มีการวางนโยบายจากคณะสงฆ์ในการให้สนับสนุนการปฏิบัติงานตามโอกาสต่าง ๆ และมีการสนับสนุนจากกลุ่มของศรัทธาสาธุชนที่จะคอยสนับสนุนในการขับเคลื่อนงาน

สรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดในจังหวัดลำพูน มีการวางระบบเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด มีการทำข้อตกลงร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างเครือข่ายพระ

อาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดในอนาคต ซึ่งทุกภาคีเครือข่ายให้การตอบรับอย่างแข็งขัน ร่วมมือกัน ทำงานสอดประสานในการเติมเต็มศักยภาพให้กับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ แพทย์ พยาบาล สาธารณะสุข ของกรมอนามัย มีการเปิดโอกาสให้เครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด ในจังหวัดลำพูน ได้เกิดการพัฒนาของตนเอง การให้ขวัญกำลังใจของเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของเครือข่าย ตลอดจนการหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเครือข่าย และการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมมาเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด ในจังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยข้อที่ 3 รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า สภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน และพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน เบื้องต้นนั้น ทำให้เห็นถึงการขับเคลื่อนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ ที่พระสงฆ์ได้ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพอย่างเป็นเครือข่าย และทำงานเชื่อมโยงสอดคล้องอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดลำพูน จึงก่อเกิดรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำพูน การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จังหวัดลำพูน ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนความร่วมมือ ประสานงานระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเครือข่ายสุขภาพอื่นๆ ที่จะเข้ามาทำงานขับเคลื่อนมิติสุขภาพร่วมกันกับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดในจังหวัดลำพูนให้มีความเข้มแข็ง โดยรู้ถึงบทบาทของตนเองในการที่จะมีส่วนในการผลักดันนโยบายขับเคลื่อนสุขภาพต่างๆให้มีความเข้มแข็งมีเสถียรภาพ

2) การจัดตั้งศูนย์ประสานงานการทำงานขับเคลื่อนสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดกับเครือข่ายต่างๆ เช่น พระธรรมทูตสุขภาพระดับจังหวัดอำเภอและตำบล เพื่อเป็นฐานเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพพระสงฆ์และดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมในการที่จะพัฒนาเสริมสร้างสุขภาพของพระสงฆ์ในแต่ละพื้นที่

3) การสร้างวัดให้เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมให้เป็นพื้นที่สัปปายะ มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด มีพระสงฆ์ที่มีสุขภาพแข็งแรง เมื่อวัดมั่นคง ชุมชนก็จะเป็นสุข เนื่องจากสามารถเป็นต้นแบบ

และส่งเสริมความรู้ ค่านิยมให้กับศรัทธาสาธุชนในการที่จะดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัวและดูแลสุขภาพกายให้มีความเข้มแข็ง

4) การหาแนวทางการเพิ่มของรัฐสวัสดิการให้กับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดให้สามารถที่จะมีกำลังใจในการที่จะขับเคลื่อนมิติสุขภาพ โดยได้สิทธิ์ในการรักษาพยาบาล

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

อภิปรายผลข้อที่ 1 สภาพการณ์ของเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า การดำเนินการเครือข่ายพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดจังหวัดลำพูน เป็นการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมภายในจังหวัด โดยมีโครงสร้างการทำงานอย่างชัดเจน และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาวะจังหวัดลำพูน เครือข่ายพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จึงมีหน้าที่ในการผลักดันนโยบายระดับจังหวัด สู่การขับเคลื่อนระดับอำเภอ ตำบลอย่างมีลำดับ และคอยเชื่อมโยงภารกิจของเครือข่ายต่างๆ ภายในจังหวัดลำพูน มีการวางระบบเครือข่ายสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ภาชนนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา” พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ สรุปเป็น 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์บริหารงานตามสายการบังคับบัญชาแบบ top-down เพื่อให้งานคณะสงฆ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้เจ้าคณะตำบลทุกแห่งนำนโยบายไปปรับใช้ในพื้นที่ ด้านบุคลากร พระสังฆาธิการปฏิบัติตามนโยบายโดยประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ดำรงสุนทรชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการความรู้เพื่อสุขภาวะชุมชน” พบว่า การขับเคลื่อนงานต่างๆ ที่ผ่านมามีการติดต่อประสานงานกันกับเครือข่ายต่างๆ เช่น อบต. เทศบาล โรงเรียนปริยัติ กลุ่มแม่บ้าน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จุดอ่อนของการขับเคลื่อนงานภายในพื้นที่นั้นมี 1 สิ่ง คือ ในส่วนของการที่พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดบางส่วนขาดการประชุม ขาดการสนใจในการที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากอุปนิสัยโดยส่วนตัวหรืออาจจะยังไม่สะดวกในการที่จะเข้าร่วมเช่นติดกิจนิมนต์หรือว่าบางครั้งก็ติดเรียน และในการที่ติดต่อกับเครือข่ายต่างๆ

บางครั้งติดขัด มีอุปสรรค คือ การรับรู้ถึงบทบาทของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดยังไม่เป็นที่รับรู้โดยทั่วไป ทำให้ยังขาดการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลข้อที่ 2 การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า เครือข่ายการปฏิบัติงานของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน มีการทำข้อตกลงร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างเครือข่ายพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในอนาคต ซึ่งทุกภาคีเครือข่ายให้การตอบรับอย่างแข็งขัน ร่วมมือกัน ทำงานสอดคล้องประสานในการเติมเต็มศักยภาพให้กับพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล ชีเมฆพร,(2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี” พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี ที่มีผลการประเมินคุณภาพในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ อยู่ในระดับมาก การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทะลา วรรณหงส์ และ ธนพฤกษ์ ชามะรัตน์, (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายทางสังคมของแรงงานสตรีลาวย้ายถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย” พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายทางสังคมของแรงงานสตรีลาวย้ายถิ่น มี 4 ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย การมีความสัมพันธ์และประสบการณ์ร่วม การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การประสานผลประโยชน์ และการขยายตัวของเครือข่ายทางสังคม ส่วนความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายทางสังคมยังมีลักษณะเชิงซ้อน แม้จะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ความสัมพันธ์ของเครือข่ายดังกล่าวยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

อภิปรายผลข้อที่ 3 รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน พบว่า การขับเคลื่อนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาวะของพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ ที่พระสงฆ์ได้ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาวะอย่างเป็นเครือข่าย และทำงานเชื่อมโยงสอดคล้องอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดลำพูน จึงก่อเกิดรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำพูน ที่มีกลไกสำคัญ เริ่มการจัดการโครงสร้างเครือข่าย ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้เครือข่าย ได้แก่ สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูน ธรรมนูญสุขภาพจังหวัดลำพูน และสมาชิกพระอสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด

จังหวัดลำพูน มีการวางระบบเครือข่าย โดยให้เครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จังหวัดลำพูน ได้ถูกออกแบบโครงสร้างของเครือข่ายเพื่อให้แต่ละเครือข่ายได้ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นองคาพยพ ที่ทุกเครือข่ายสามารถทำงานให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายนั้น ๆ มีการจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของเครือข่าย โดยการจัดเวทีสาธารณะประจำปีของเครือข่ายฯ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเครือข่ายและการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายอื่นๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน ยังเกิดกระบวนการหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเครือข่ายคณะสงฆ์จังหวัดลำพูน และการให้ขวัญกำลังใจและสวัสดิการของเครือข่าย ด้วยการขึ้นทะเบียนเป็นพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ การกำหนดการได้รับสวัสดิการในการรักษาสุขภาพ และการแสดงบทบาทของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในเวทีคณะสงฆ์ระดับจังหวัด และยังได้แนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ด้วยการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนความร่วมมือ ประสานงานระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเครือข่ายสุขภาพอื่นๆ ที่จะเข้ามาทำงานขับเคลื่อนมิติสุขภาวะร่วมกันกับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดในจังหวัดลำพูนให้มีความเข้มแข็ง โดยรู้ถึงบทบาทของตนเองในการที่จะมีส่วนในการผลักดันนโยบายขับเคลื่อนสุขภาวะต่างๆให้มีความเข้มแข็งมีเสถียรภาพ มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการทำงานขับเคลื่อนสุขภาวะของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดกับเครือข่ายต่างๆ เช่น พระธรรมทูตสุขภาวะระดับจังหวัดอำเภอและตำบล เพื่อเป็นฐานเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพพระสงฆ์และดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมในการที่จะพัฒนาเสริมสร้างสุขภาวะของพระสงฆ์ในแต่ละพื้นที่ มีการสร้างวัดให้เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมให้เป็นพื้นที่สัปปายะ มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด มีพระสงฆ์ที่มีสุขภาพแข็งแรง เมื่อวัดมั่นคง ชุมชนก็จะเป็นสุข เนื่องจากสามารถเป็นต้นแบบและส่งต่อความรู้ ค่านิยมให้กับศรัทธาสาธุชนในการที่จะดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัวและดูแลสุขภาพกายให้มีความเข้มแข็ง และการหาแนวทางการเพิ่มของรัฐสวัสดิการให้กับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดให้สามารถที่จะมีกำลังใจในการที่จะขับเคลื่อนมิติสุขภาพ โดยได้สิทธิ์ในการรักษาพยาบาล

สรุปและข้อเสนอแนะ

การขับเคลื่อนการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ ที่พระสงฆ์ได้ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาวะอย่างเป็นเครือข่าย และ

ทำงานเชื่อมโยงสอดคล้องอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดลำพูน จึงก่อเกิดรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำพูน ที่มีกลไกสำคัญ เริ่มการจัดการโครงสร้างเครือข่าย ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้เครือข่าย ได้แก่ สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูน ธรรมนูญสุขภาพจังหวัดลำพูน และสมาชิกพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จังหวัดลำพูน มีการวางระบบเครือข่าย โดยให้เครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด จังหวัดลำพูน ได้ถูกออกแบบโครงสร้างของเครือข่ายเพื่อให้แต่ละเครือข่ายได้ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นองคาพยพ ที่ทุกเครือข่ายสามารถทำงานให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายนั้น ๆ มีการจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของเครือข่าย โดยการจัดเวทีสาธารณะประจำปีของเครือข่ายฯ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเครือข่าย และการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน ยังเกิดกระบวนการหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเครือข่าย กองทุนคณะสงฆ์จังหวัดลำพูน และการให้ขวัญกำลังใจและสวัสดิการของเครือข่าย ด้วยการขึ้นทะเบียนเป็นพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ การกำหนดการได้รับสวัสดิการในการรักษาสุขภาพ และการแสดงบทบาทของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในเวทีคณะสงฆ์ระดับจังหวัด และยังได้แนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ด้วยการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนความร่วมมือ ประสานงานระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเครือข่ายสุขภาพอื่นๆ ที่จะเข้ามาทำงานขับเคลื่อนมิติสุขภาพร่วมกันกับพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัดในจังหวัดลำพูนให้มีความเข้มแข็ง โดยรู้ถึงบทบาทของตนเองในการที่จะมีส่วนในการผลักดันนโยบายขับเคลื่อนสุขภาพต่างๆให้มีความเข้มแข็งมีเสถียรภาพ มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการทำงานขับเคลื่อนสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการนำรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน ไปเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการขององค์กรเครือข่ายสุขภาพ หรือหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม รวมไปถึงวัดและชุมชนในการที่จะนำไปเป็นข้อมูลเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายสุขภาพของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน

2. ควรมีการส่งเสริมให้เครือข่ายในชุมชนได้มีการดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการ ทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ร่วมกัน การวางแผน การปฏิบัติการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. พระสงฆ์ควรที่จะได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และวิถีปฏิบัติตามหลักการดูแลสุขภาพ การปฏิบัติงานของพระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ในจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาสังคมชุมชนของตนเอง ทั้งนี้เพราะพระสงฆ์จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกับองค์กรเครือข่ายภายในชุมชน รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ด้วย

2. พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยการประยุกต์ใช้เครือข่ายทางสังคมฯ มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

3. เครือข่ายสุขภาพ และทุกภาคส่วนให้ความสำคัญในการให้พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว.) เข้าร่วมการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง สร้างกลไกและพัฒนาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม

References

- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง และคณะ. (2539). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์และบุคคล = Human resources and personnel management*. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จกมล นี ชุตติมา เทวินทร. (2542). *การฝึกอบรมเชิงพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : พี เอล.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (มปป). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. มปป.
- ชูชัย สมितिไกร. (2538). *จิตวิทยาการฝึกอบรมบุคลากร*. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เชาว์ โรจน์แสง. (2554). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หน่วยที่1-7*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงควิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์เซ็นเตอร์.

- ดนัย เทียนพุฒ. (2541). *กลยุทธ์การพัฒนาค้นไขปัญหาความใจนักคิ์กอบรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุริยพิมพ์.
- ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์. (2541). *นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปรับปรุง 2541*. กรุงเทพมหานคร: ดีไซน์.
- ประเวศ วะสี. (2545). *พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ: ธรรมนูญสุขภาพของคนไทย เครื่องมือนวัตกรรมทางสังคม*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
- _____. (2554). *สุขภาวะชุมชนเป็นรากฐานของสุขภาวะทั้งมวล*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.อีฟวิ้ง จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎกหมวดศึกษาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.